

A MAGYAR
TUDOMÁNY
ÜNNEPE

Katasztrófák Csökkentésének
Világnapja

Nemzetközi tudományos konferencia
2023. november 30.

A helyreállítás-újjaépítés lehetőségei a védelmi és biztonsági törvény hatályosulását követően

DR. AMBRUSZ JÓZSEF C. TŰZOLTÓ EZREDES

Bemutakozás

Dr. Ambrusz József t. ezredes
Tanszékvezető, egyetemi docens
Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Katasztrófavédelmi Intézet
Katasztrófavédelmi Műveleti Tanszék
ambrusz.jozsef@uni-nke.hu
+36-20-8018401
ORCID ID orcid.org/0000-0001-8062-091X

Előadás felépítése

- Visszatekintés
- A helyreállítások morfológiája, axiómái
- A helyreállítás típusai, valamint a kárenyhítés mértékének számítása
- A helyreállítás, újjáépítés funkcióstruktúrája
- Helyreállítás vizsgálata a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásának tükrében
- Összefoglalás, következtetések levonása

A téma aktualitása

Védelmi és biztonsági érdek:

Magyarország szuverenitásának, függetlenségének, területi épségének, állami, társadalmi és gazdasági stabilitásának, valamint működőképességének, továbbá a magyar állampolgárok és az ország lakossága jogai általános érvényesülésének megóvásával, védelmével, illetve károsulásuk, sérelmük esetén ezek **helyreállításával** összefüggő érdekek összessége.

Nemzeti ellenálló képesség:

A nemzetet alkotó lakosság, gazdaság és állam képessége arra, hogy külső vagy belső, a közrendet és közbiztonságot, valamint az állam honvédelmi és nemzetbiztonsági érdekeit, továbbá stabilitását sértő vagy veszélyeztető törekvések, támadások, természeti vagy ipari katasztrófák, járványok hatékony előrejelzését, megelőzését, a kockázatok lehető legkisebbre csökkentését, illetve bekövetkezésük esetén azok kezelését és azt követően a mielőbbi és hatékony helyreállítást a polgári és katonai felkészültségen keresztül – a biztonságtudatosság fejlesztésével, a felkészültség fokozásával és a szükséges védelmi intézkedések foganatba vételével – megfelelően biztosítsa.

Történelmi előzmények

Karl Friedel festménye a komáromi földrengés által megrongált épületekről [1763]

Johann Hürlimann: Árvíz a pesti Színház-téren [1838]

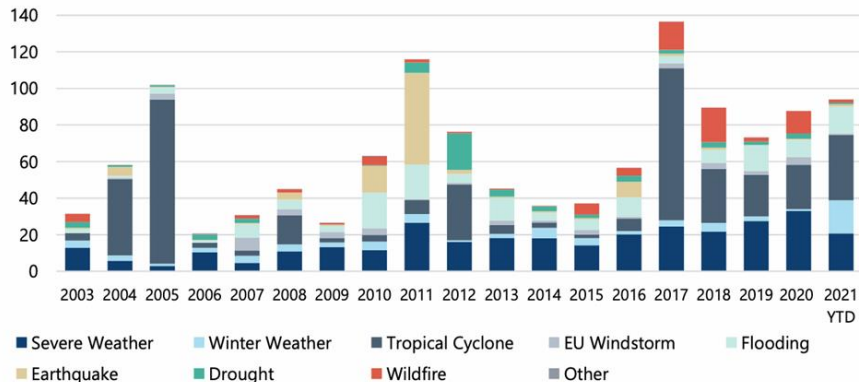
Víz alatt a város központja [1970]

Forrás: Szegedi Somogyi Könyvtár

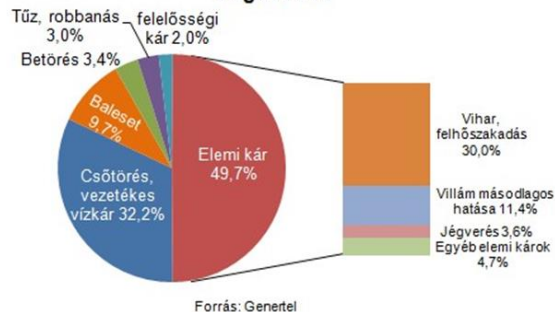
A katasztrófák okozta károk

Insured Loss Estimates (\$bn)

Source: Jefferies, Data from Aon Benfield, Munich Re, Swiss Re and Weather Source

Lakásbiztosítások: a hat leggyakoribb kártípus megoszlása

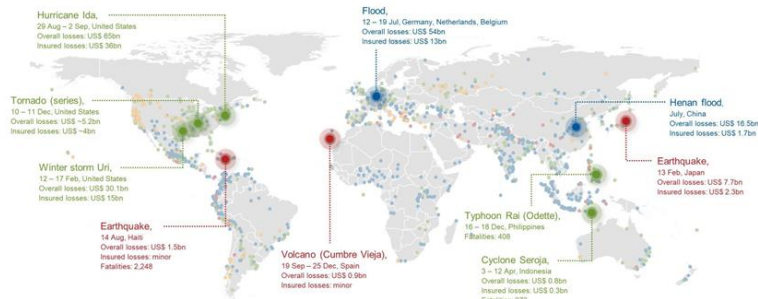

NatCatSERVICE

Relevant natural catastrophe loss events worldwide 2021

Natural disasters caused overall losses of US\$ 280bn

Munich RE

Geophysical events: Earthquake, tsunamis, volcanic activity; Meteorological events: Tropical storm, extratropical storm, convective storm, local storm; Hydrological events: Flood, mass movement; Climatological events: Extreme temperature, drought, wildfire; Significant catastrophes; Small, medium and large loss events

Source: Munich Re, NatCatSERVICE, 2022

A helyreállítás morfológiája, axiómái

A helyreállítás [a katasztrófák felszámolása esetén]: a helyreállítás és újjáépítés a természeti csapások a súlyos ipari balesetek és egyéb eredetű katasztrófák következményeinek felszámolását jelenti. A helyreállítás intervalluma az elhárítás periódusával párhuzamosan kezdődő, majd az azt követő, végrehajtásra kerülő olyan intézkedések és tevékenységek időszaka, amely magában foglalja a katasztrófa vagy a rendkívüli esemény bekövetkezése előtti állapot elérését, annak megközelítését, illetve új beruházások érdekében végrehajtandó feladatokat.

Helyreállítás (építésügy): újjáépítés, építmény rendeltetésszerű és biztonságos használatra alkalmassá tétele érdekében végzett felújítási tevékenység az építmény, építményrész eredeti építészeti kialakításának lehetséges megtartása mellett.

Helyreállítási szempontból két fő ingatlancsoportot különböztetünk meg

HELYREÁLLÍTÁS

A helyreállítás típusai, valamint a
kárenyhítés mértékének számítása

Magántulajdon
(lakóingatlan)

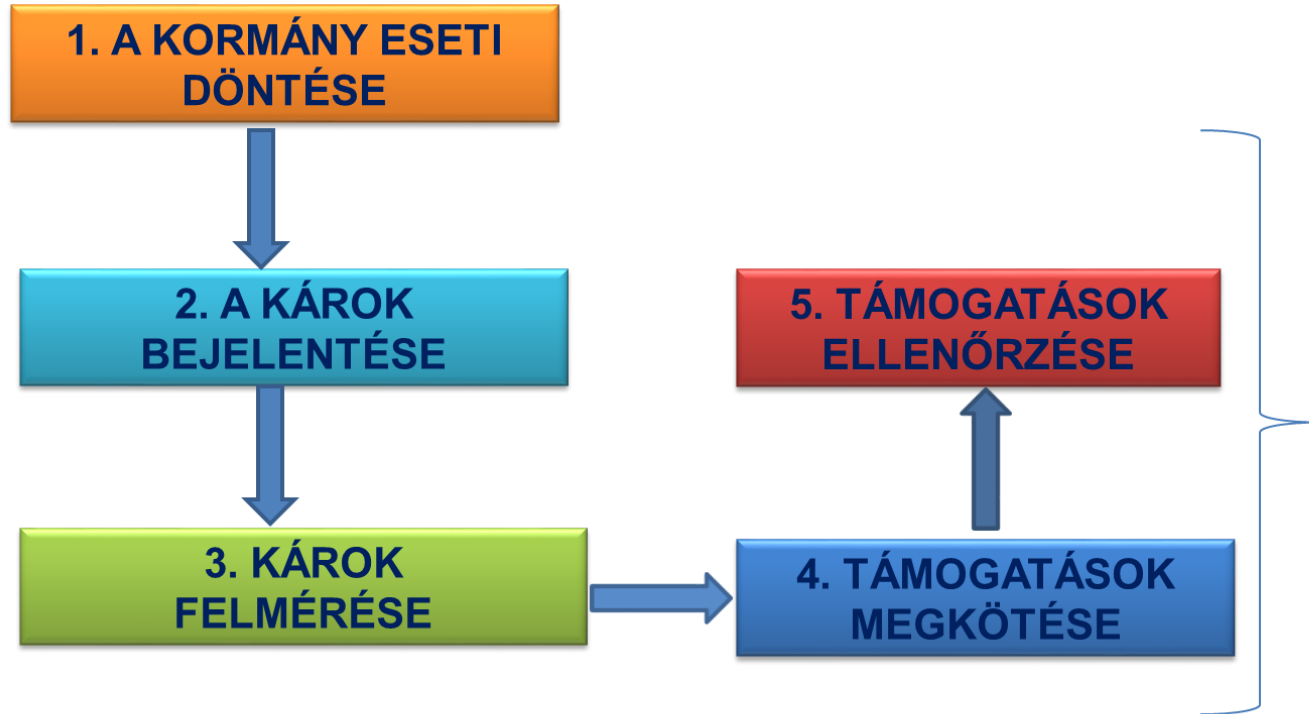
- Központi szervezésben
- Önkormányzatok útján
- Önkormányzatok támogatása

Önkormányzati tulajdon
(építmény)

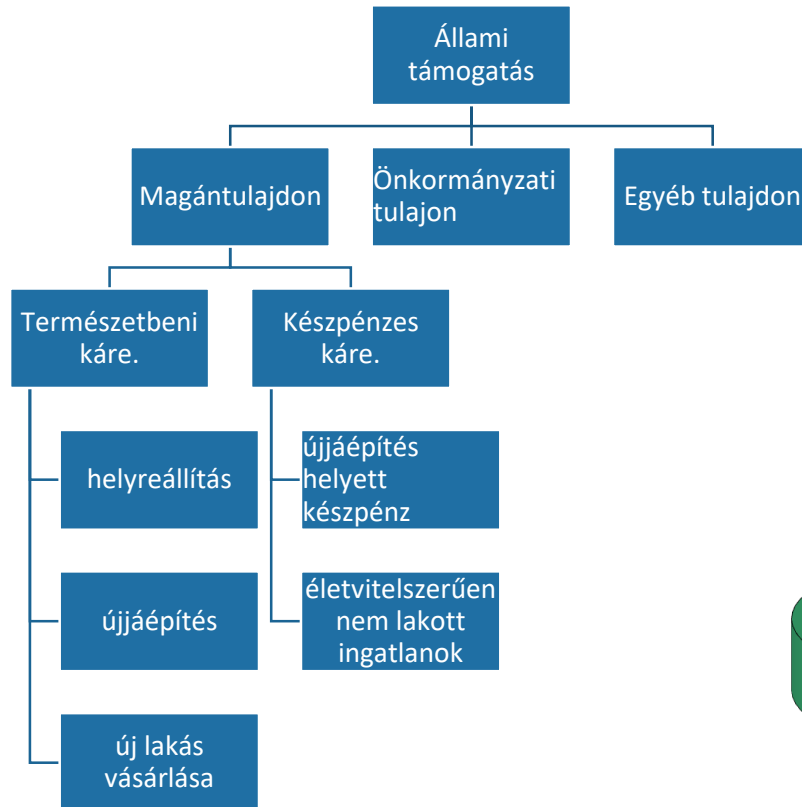
Vis maior támogatás
(Felróhatatlan, előre nem
látható, el nem hárítható)

Eljárási rend a magántulajdonban lévő lakóingatlanok vonatkozásában

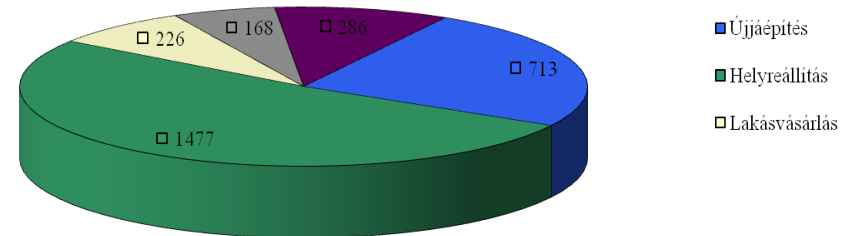

ELEMI LAKHATÁSI FELTÉTELEK BIZTOSÍTÁSA

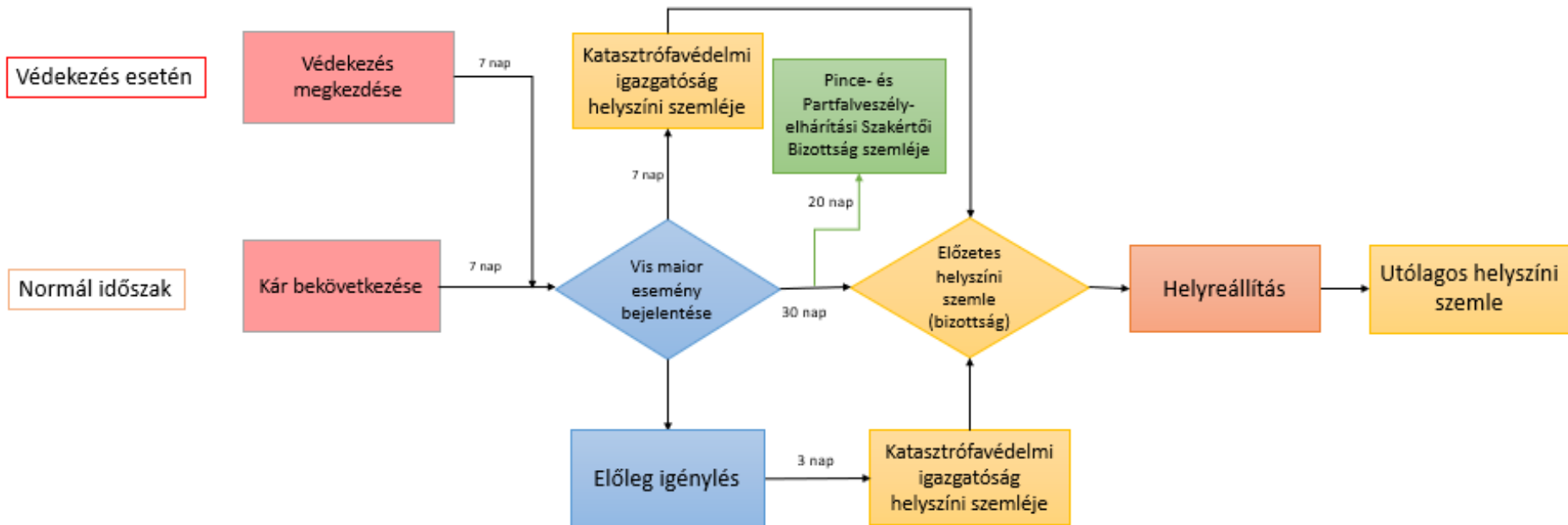
A helyreállítás, újjáépítés funkcióstruktúrája

K i m u t a t á s
a 2001. évi tiszai árvíz során károsodott személyi tulajdonú lakóépületek tulajdonosainak kárenyhítési forma szerinti megoszlásáról

Vis maior eljárási rend

Helyreállítás vizsgálata a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásának tükrében

EURÓPA BIZTONSÁGI KÖRNYEZETE DINAMIKUSAN MEGVÁLTOZOTT. A MEGVÁLTOZOTT BIZTONSÁGI KÖRNYEZET EGYRÉSZRŐL SZÜKSÉGESSÉ TETTE A FEGYVERES SZERVEK ÉS SZERVEZETEK KÖZTI EGYÜTTMŰKÖDÉS FOKOZÁSÁT, MÁSRÉSZRŐL PEDIG A NEM FEGYVERES TEVÉKENYSÉGEK KÖRÉBEN A VÉDELMI ÉS BIZTONSÁGI CÉLÚ FELKÉSZÜLÉSI ÉS INTÉZKEDÉSI LEHETŐSÉGEK MEGERŐSÍTÉSÉT.

A NEMZETGAZDASÁG MŰKÖDŐKÉPESSÉGE, SZÜKSÉG ESETÉN A MŰKÖDŐKÉPESSÉG **HELYREÁLLÍTÁSA!**

Összegzés

- Továbbra is számolhatunk katasztrófa mértékű hatásokkal, így az elkövetkezendő időben is keletkezhetnek olyan tömeges károk, amelyek megkövetelik, indokolttá teszik az állami szerepvállalást a tömegesen fedél nélkülivé válók elemi lakhatási feltételeinek megteremtéséhez.
- Az építési tevékenység megkezdéséhez és folytatásához szükséges hatósági eljárások, az építési, fennmaradási engedélyezési, használatbavételi engedélyezési, bontási eljárások lefolytatása a katasztrófa következményeinek felszámolása, a lakhatás feltételeinek kialakítása gyorsított eljárásokkal, rövidebb határidőkkel elérhető, tehát a kormányzati koordinációt feltétlenül erősíteni szükséges.
- Hatékony kormányzati döntésekkel, Belügyminisztériumi irányítással, katasztrófavédelmi koordinációval valamennyi közreműködő a rendelkezésre álló erőikkel, eszközeikkel, szakterületüknek megfelelően szakszerűen végezték feladataikat a katasztrófa következményeinek enyhítése, felszámolása, a természetes és az épített környezet helyreállítása érdekében.
- A védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény több helyen rögzíti a helyreállítás időszakát és fontosságát, amely elsődlegesen a rendvédelmi és biztonsági funkciókra - így elsősorban az állami érdekekre mutat. Nem zárható ki azonban a védelmi koordináció irányító szerepe a nemzeti ellenálló képesség megerősítésében és a közigazgatás működőképességének normalizálása tekintetében.

Főbb irodalmak jegyzéke

Ambrusz József: A magántulajdonban lévő lakóingatlanok kárenyhítési rendszere. In: Bányász P. Kiss D, Orbók Á(szerk.) Poszterkiadvány. ISBN: 978-963-12-1507-6

Kozári L, Simon I: A globális klímaváltozással összefüggő katasztrófavédelmi szabályozási, vezetésirányítási, szervezési kérdések vizsgálata Letöltve: <http://www.vedelem.hu/letoltes/tanulmany/tan170.pdf>

Muhoray Árpád: A 2001-es beregi árvíz tizedik évfordulóján túl. BELÜGYI SZEMLE 2012. 9. szám. pp. 107-123. ISSN1789-4689

Muhoray Árpád: A polgári védelem helye és szerepe, feladatai hazánkban a XXI. század első évtizedében. POLGÁRI VÉDELMI SZEMLE, mértékadó szakmai folyóirat, a Magyar Polgári Védelmi Szövetség és a Magyar Hadtudományi Társaság Polgári Védelmi Szakosztály Kiadványa. 2010. www.mpvsh.hu ISSN 1788-2168, 19-35. oldal.

Bekő L, Kiss A, Tomor T, Nagyné Demeter D: A 2001-es beregi árvíz- társadalmi hatások. Acta Carolus Robertus: Károly Róbert Főiskola Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Tudományos Közleményei 1(2) pp.19-33. (2011)

Szlávik Lajos: A 2001. évi felső-tiszai árvíz kialakulása és hidrológiai sajátosságai. In: Szlávik Lajos (szerk.): A 2001. évi árvíz. Országos Vízügyi Főigazgatóság, Budapest, 2003 [Vízügyi Közlemények Különszám III.]

Kertai I, Vincze Z: A 2001. évi árvíz utáni helyreállítási munkák tervezése. In: Szlávik Lajos (szerk.): Elemző és módszertani tanulmányok az 1998–2001. év ár- és belvizekről. Országos Vízügyi Főigazgatóság, Budapest, 2003 [Vízügyi Közlemények Különszám IV.]

Vass, Gyula ; Szakál, Béla ; Kátai-Urbán, Lajos: *Katasztrófa-megelőzés*. Budapest, Magyarország : Rendőrtiszti Főiskola (2009) , 112 p.

KÁDÁR Pál szerk. (2023): *A védelmi és biztonsági szabályozás magyarországi reformja* (első kiadás). Budapest: Nemzeti Köszolgálati Egyetem Védelmi-Biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Kutatóműhely. <https://hbk.uni-nke.hu/kutatas-es-tudomanyos-elet/kutatomuhelyek/vedelmi-biztonsagi-szabalyozasi-es-kormanyzastani-kutatomuhely/tkp2021-nva-16-vedelmi-es-biztonsagi-szabalyrendszer-reform>

LÁSZLÓ Viktória – MUHORAY Árpád (2021): A veszélyhelyzeti szabályozás alkotmányos jogfejlődési tapasztalatainak értékelése. HADTUDOMÁNY: A MAGYAR HADTUDOMÁNYI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA 31 : E-szám pp. 146-161. , 16 p. <https://ojs.mtak.hu/index.php/hadtudomany/article/view/8064/6599>

TÓTH Ferenc - SZARKA Zsolt (2023): A védelmi és biztonsági reform katasztrófavédelmi jellemzői. In: Polgári Védelmi Szemle XV.évfolyam. https://mpvsh.hu/pv_szemlek/pvszemle2023/index.html

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

mta.hu

A MAGYAR
TUDOMÁNY
ÜNNEPE

MTA MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA

